

ДЕМОГРАФИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА (Към 31.12.2008 година)

УВОД

По аналогия на статистиката на населението бизнес демографията описва жизнения цикъл на предприятията - тяхното раждане през оцеляване и развитие до смъртта им. По-конкретно, бизнес демографията представя данни за броя активни предприятия, броя новородени предприятия, относителния дял на оцелелите предприятия, броя умрели предприятия, както и данни за промяна на заетостта в тях към определен момент.

До 2008 г., данните за демографията на предприятията в ЕС се събират на европейско ниво на доброволен принцип (джентълменско споразумение). България участва в хармонизираното събиране на данни за демография на предприятията от 2006 година (като е проследено развитието на родените през 2003 и 2004 година). През 2010 г. за първи път показателите са изчислени въз основа на новата Класификация на икономическите дейности (КИД – 2008).

С приемането на Регламент на ЕП и Съвета (ЕО) № 295/2008 от 11 март 2008г.) относно структурната бизнес статистика се създава правна основа и се очертава общата рамка за събиране, изготвяне, предоставяне и оценка на хармонизирани статистически данни за демография на предприятията в ЕС.

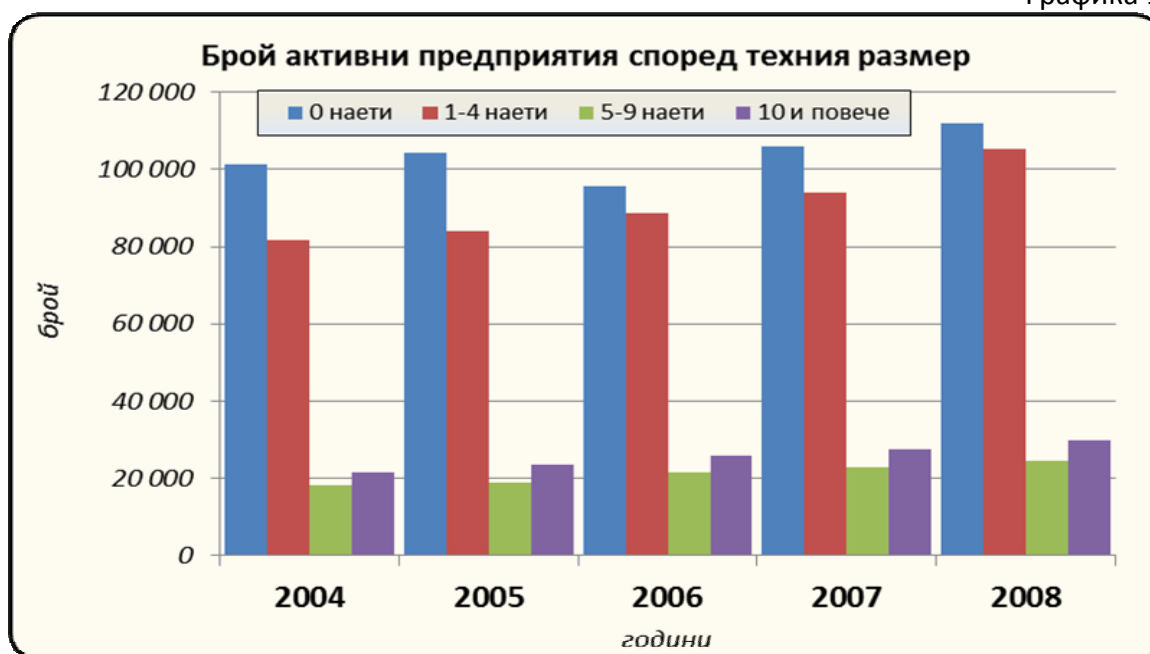
Пресъобщението представя информация от изследването на демографските събития на предприятията в България за 2008 г. и проследява динамиката им в изследвания период.

ОБЩ ПРЕГЛЕД НА АКТИВНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И ЗАЕТИТЕ В ТЯХ ЛИЦА

Обект на наблюдението са предприятията, класифицирани в избраните от Евростат сектори¹ на Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008) без група 64.2 (дейност на холдингови дружества). През 2008 г. в България са действали 271 272 активни предприятия, което е с близо 8% повече в сравнение с предходната 2007 година.

Графика 1

1

- В - Добивна промишленост
- С - Преработваща промишленост
- Д - Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
- Е - Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
- Ф - Строителство
- Г - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
- Н - Транспорт, складиране и пощи
- І - Хотелиерство и ресторантьорство
- Ј - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
- К - Финансови и застрахователни дейности, с изключение на клас 64.2 (дейност на холдингови дружества)
- Л - Операции с недвижими имоти
- М - Професионални дейности и научни изследвания
- Н - Административни и спомагателни дейности.

Най-голям относителен дял в съвкупността на активните предприятия през целия период (2004 - 2008 г.) заемат активните предприятия с 0 наети лица (граф. 1). През 2008 г. техният брой е 111 918 и съставлява 41.3% от всички активни предприятия. В следващата група „1 - 4 наети“ попадат 105 170 предприятия, което е 38.8% от общия брой за 2008 година. Най-нисък е дялът на предприятията в групата „5 - 9 наети лица“. Средно той е едва 8.8%, докато в групата „10 и повече наети лица“ средно за разглеждания петгодишен период попадат 10.6% от активните предприятия.

Броят на заетите лица в група „10 и повече“ съставлява над 74% от заетите за съответната година, докато дялът на предприятията в тази група е едва около 11% от общия брой активни предприятия. И обратно - срещу големия брой активни предприятия в групата с нула наети - около 43%, стои малък брой заети лица - около 5.5% от общия брой на заетите.

Графика 2

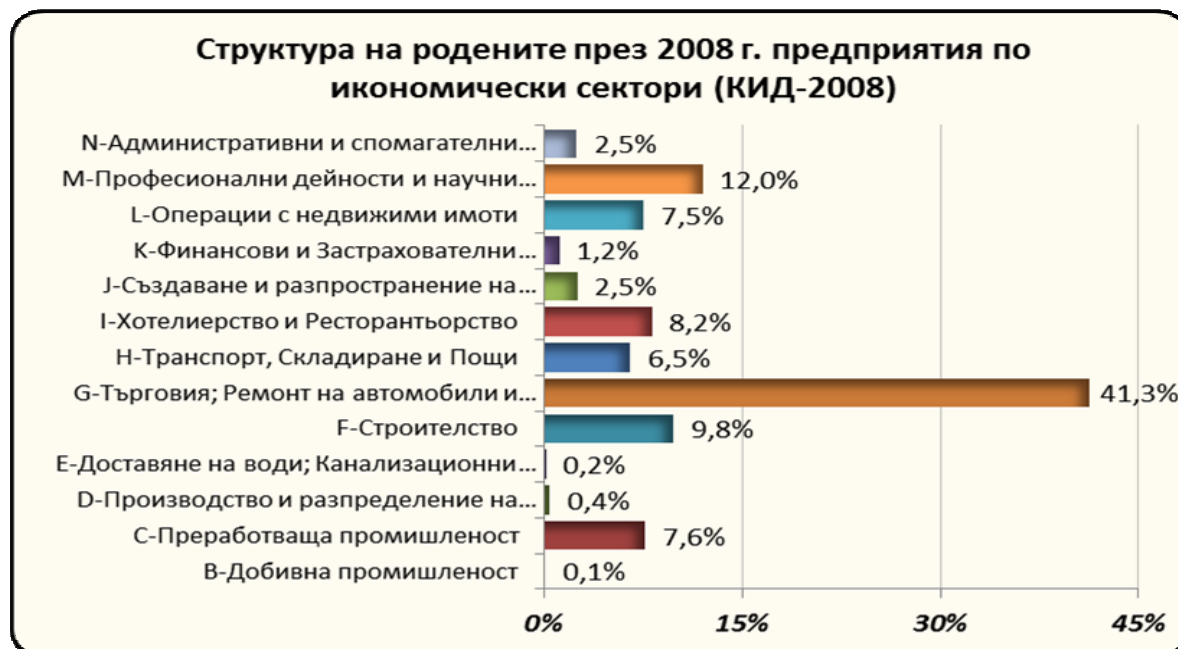

НОВОРОДЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

18.7% от общия брой предприятия в разглежданите сектори на икономиката са новородени през 2008 година. За последните пет години средногодишно са се раждали около 19% от броя на активните през периода предприятия, т.е. една пета от активните предприятия са новородени.

Графика 3

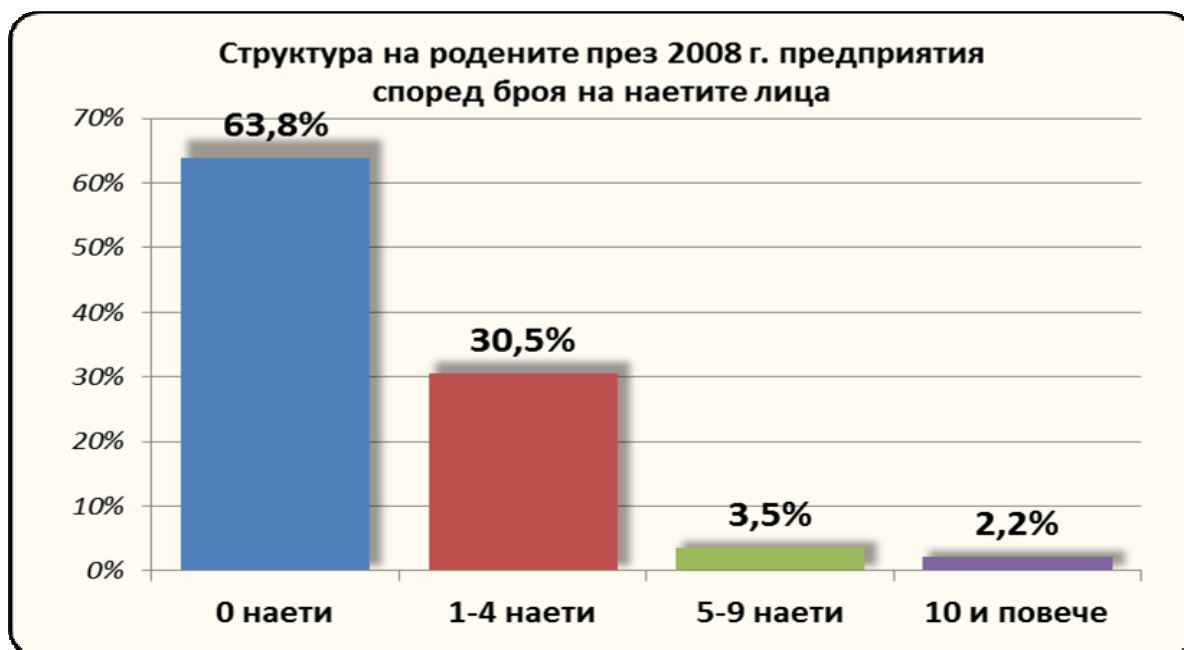

За периода 2004 - 2008 г. най-висок относителен дял имат новородените предприятия в сектор G - „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, като средно за петгодишния период този дял е над 44%. Същевременно най-нисък е делът на новородените предприятия от сектор В - „Добивна промишленост“ - под 0,1% средно за периода. Тази тенденция се запазва и през 2008 г. (граф. 3). Като цяло структурата на родените предприятия остава относително стабилна през разглежданите пет години.

За периода от 2004 до 2008 г. най-голям е броят на новородените предприятия, които не са наели работна ръка. В групата „0 наети“ през 2008 г. попадат 31 445 новородени предприятия, следвани от групата с 1 до 4 наети - 15 033. През същата година най-малко са новородените предприятия с 10 и повече наети лица - само 1 071 предприятия.

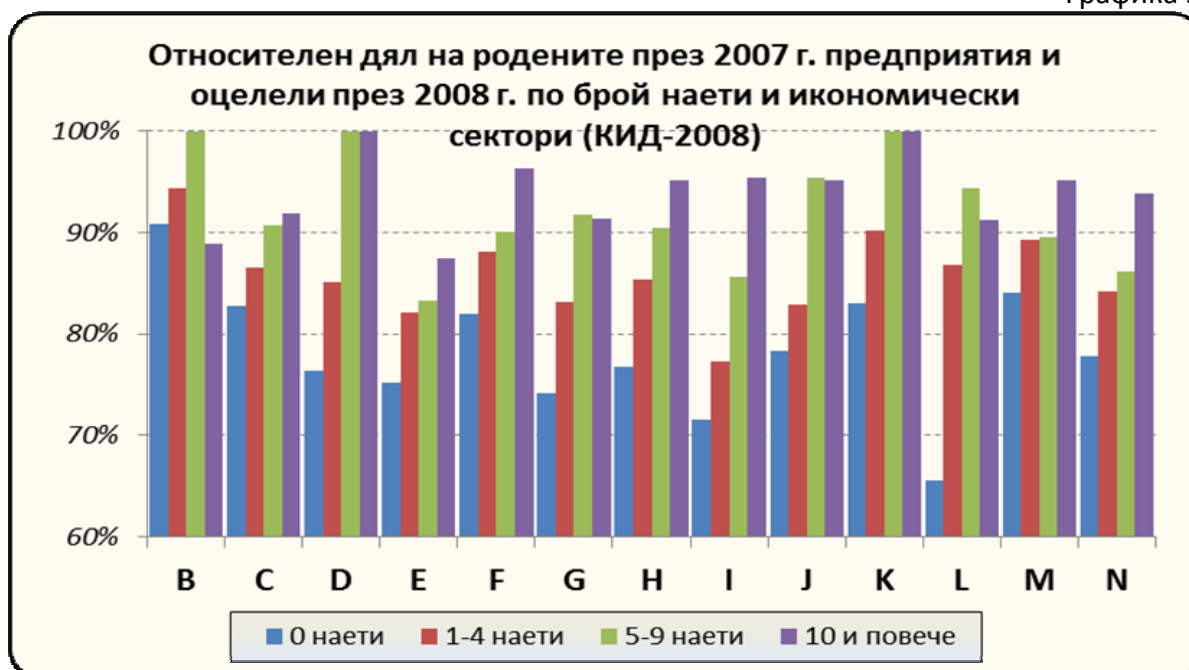
Графика 4

ОЦЕЛЕЛИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Повече от 76% от родените през 2007 г. предприятия оцеляват една година по-късно и подобно на групата с 10 и повече наети този относителен дял е почти 94%.

Графика 5

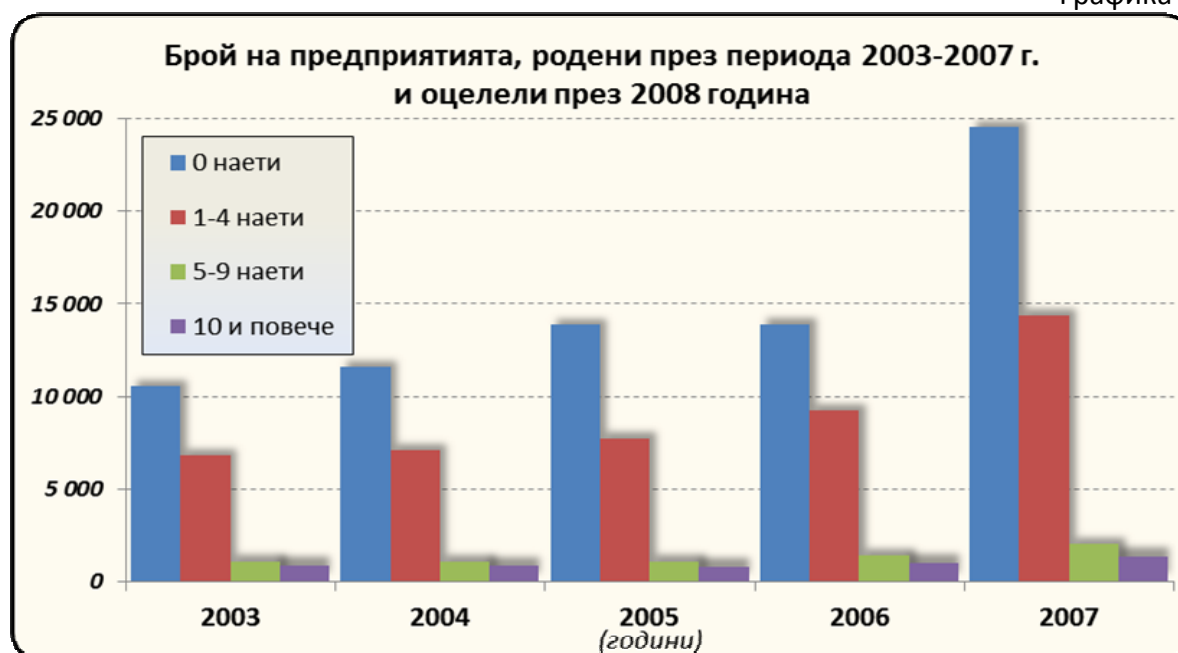

През 2007 г. новородените предприятия са 55 488, като от тях до 2008 г. са оцелели 42 434. Най-висок е делът на оцелелите предприятия в сектор В - „Добивна промишленост“ – 91%, а най-нисък в сектор L - „Операции с недвижими имоти“ - около 65%.

С отдалечаването от годината на раждане броят на оцелелите предприятия от групите „0 наети“ и „1 - 4 наети“ лица значително намалява, докато при тези от групите „5 - 9 наети“ и „10 и повече наети“ тенденцията на намаление е слабо изразена, почти незабележима

(граф. 6).

Графика 6

Делът на предприятията, родени през 2003 и все още активни 5 години по-късно - през 2008 година, е малко над 7%.

Графика 7

www

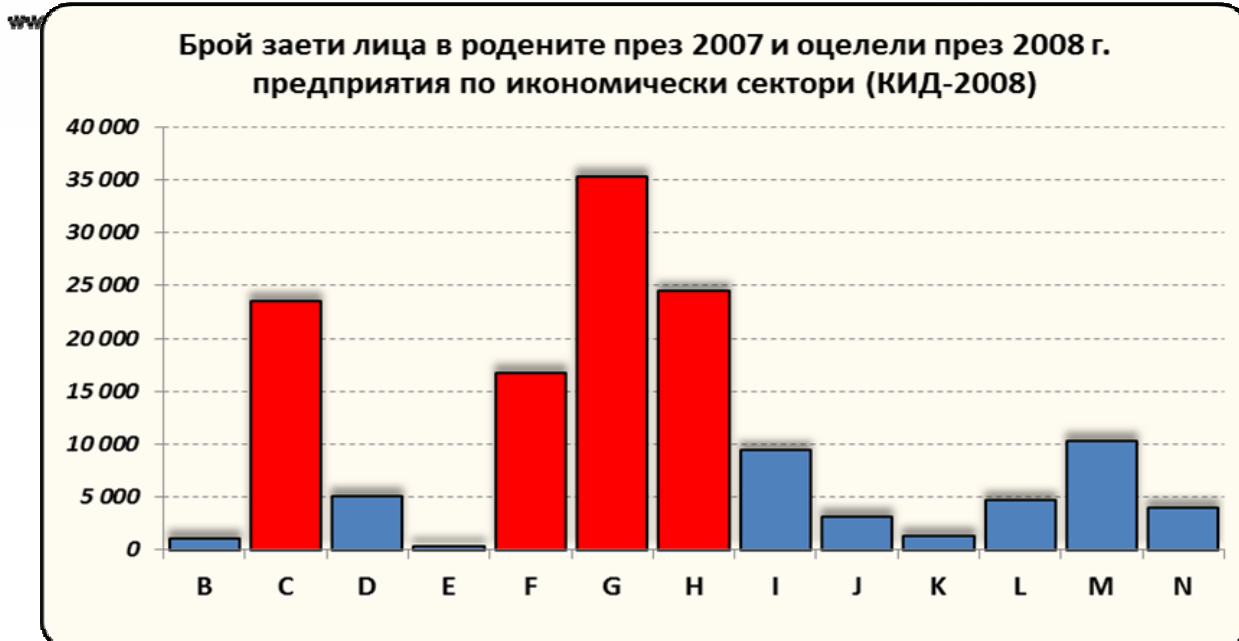
Относителен дял на родените през 2003 г. към активните през 2008 г. предприятия по икономически сектори (КИД-2008)

Най-жизнеспособни се оказват единиците от сектор К - „Финансови и застрахователни дейности“, където делът на единиците сполучливо преживели петгодишния период е 13%. На другия полюс са предприятията от сектор L - „Операции с недвижими имоти“ - със стойност по-малко от 2% по този показател.

Броят на заетите лица в родените през 2007 г. и оцелелите през 2008 г. предприятия за разглежданите тринадесет сектора на КИД - 2008 възлиза общо на около 130 000 души. Близо 72% от заетите са концентрирани само в четири сектора: G - „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ - 25.3%; H - „Транспорт, складиране и пощи“ - 17.5%; C - „Преработваща промишленост“ - 16.9%, и F – „Строителство“ - 12%.

Графика 8

Почти половината (48%) от заетите лица работят в предприятия от групата „10 и повече наети“, 23% - в тези от групата „1 - 4 наети“, и 19% - в предприятията без наети.

УМРЕЛИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Последните окончателни данни за умрелите предприятия са за 2006 г. и са класифицирани по Националната класификация на икономическите дейности (НКИД - 2003)², което се дължи на специфичната методология за определянето им. През 2006 г. техният броят възлиза на 35 602, или малко над 15% от активните през годината предприятия. В резултат на умираването им работните си места са загубили едва 4% от заетите през същата 2006 г. лица.

Графика 9

През разглежданата 2006 г., повече от половината умрели предприятия - 19 471, са били класифицирани в сектор Г - „Търговия, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството“.

Най-жизнеспособни са се оказали предприятията от секторите: Е - „Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода“ и С - „Добивна промишленост“, които са намалели общо с 38, което е под 1% от активните през годината предприятия.

2

- С - Добивна промишленост
- Д - Преработваща промишленост
- Е - Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода
- F - Строителство
- Г - Търговия, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството
- Н - Хотели и ресторанти
- І - Транспорт, складиране и съобщения
- Ј - Финансово посредничество
- К - Операции с недвижими имоти и бизнесуслуги.

КРАТКИ МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Обект на проекта

Обект на изследването е статистическата единица от тип „**ПРЕДПРИЯТИЕ**“, дефинирано в Регламент на ЕП и Съвета № 696/93 от 15 март 1993 г., която е дефинирана като „.....най- малкото обединение на юридически лица, което е организационна единица, произвеждаща стоки или услуги и възползваща се от определено ниво на автономност при вземане на решения, особено при разпределение на текущите си ресурси...“.

Цел на проекта

Основна цел на изследването по демография на предприятията е да се оцени броят на активните предприятия и заетите и наетите лица в тях. Това осигурява ценна информация за продължителността на живота на предприятията по вид и големина, брой и вид на умрелите предприятия, темпове на растеж, годишни коефициенти на оцеляване на предприятията за периода 2004 - 2008 година. Тези данни допълват структурната бизнес статистика и формират основата за претегляне и извличане на други статистики, изучаващи предприятията.

Обхват на проекта

Демографските данни за предприятията се основават на информация от Бизнес регистъра, поддържан в НСИ, който съдържа всички активни предприятия на територията на Република България. При избора на предприятия за съответните години не е прилаган лимит по отношение на големината им (брой на заетите лица, брой на наетите лица или размер на оборота). Демографските данни в изследването са базирани изцяло на предприятия, които са регистрирани и са били активни поне през една година от изследвания период.

Използвани класификации

- *Национална класификация на икономическите дейности (НКИД - 2003)*
- С - Добивна промишленост
- D - Преработваща промишленост
- E - Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода
- F - Строителство
- G - Търговия, ремонт на автомобили и битова техника
- H - Хотели и ресторанти
- I - Транспорт и съобщения
- J - Финансово посредничество
- К - Операции с недвижимо имущество, наемодателна дейност и бизнес услуги, с изключение на клас 74.15 (управление на холдингови дружества)

- *Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008)*

- В - Добивна промишленост
- С - Преработваща промишленост
- Д - Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
- Е - Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
- Ф - Строителство
- Г - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
- Н - Транспорт, складиране и пощи
- И - Хотелиерство и ресторантьорство
- Ј - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
- К - Финансови и застрахователни дейности, с изключение на клас 64.2 (дейност на холдингови дружества)
- Л - Операции с недвижими имоти
- М - Професионални дейности и научни изследвания
- Н - Административни и спомагателни дейности

- *Групировки на предприятията (според броя наети лица)*

- 1 - 0 наети
- 2 - От 1 до 4 наети
- 3 - От 5 до 9 наети
- 4 - 10 или повече наети лица